

Andreas Petersen, fyrrv. almanna- og heilsumálaráðharri:

Mugu hækka pensiónirnar og fáa fleiri stovnspláss

-Tað er ein óverdug støða hjá teimum eldru at verða kastibløkur millum sjúkrahús, heim og stovnar. Tey hava halgað alt sítt liv fyri menningini av hesum samfelag og eiga tí á ellisárum at fáa livikor, sum søma seg einum vælferðarsamfelag segði Andreas Petersen, fyrrverandi landsstýrismaður á eykalandsfundi í javnaðarflokkinum um vikuskiftið

JAN MÜLLER

Millum luttakararnar á eykalandsfundi javnaðarflokksins í Trongisvági seinasta vikuskiftið var eisini fyrrverandi landsstýrismaðurin í almanna- og heilsumálum, reas Petersen.

Bæði sum politikari og sum kommunulæknir hevur Andreas Petersen havt tætt tilknýti til mangar av teimum spurningum, sum í dag leika á og oftani eru ringa samvitskan hjá vælferðarsamfelagnum.

Hóast vælutbygt á nógvum økjum, so hava vælferðarsamfelagini í Norðurlondum framvegis trupulleikar at dragast við, ikki minst tá tað snýr seg um tey gomlu og sjúku. Og hyggja vit at Føroyum, so vísir tað seg, at netupp her er farið at bila alvorliga, verður hugsað um, hvat vælferðarsamfelagið heilt náttúrliga átti at livað upp til.

USA eingin fyrimynd

Andreas Petersen vísti fundinum í høllini í Trongisvági á, at ein orsök til at vit við røttum kunnu kalla okkum eitt vælferðarsamfelag, eru tær trygdarskipanir, sum galda nærsagt frá vøggju til grøv - og tað, sum eyðkennir hesar, nevniliga hetta, at tær eru fyri allar borgarar og ikki bert nakrar ávísar bólkar.

Fyrrverandi landsstýrismaður leitaði eisini út um landoddarnar og helt tað vera eina misskiljing, tá fólk umrøddu stóra landið USA sum eitt vælferðarsamfelag.

-Eitt samfelag, har 20% av fólkinum livir undir hungursmarkinum, og har hin einstaki ikki hevur rætt til arbeiði ella til stovnspláss, tá heilsan er farin at bila, kanst tú ikki umrøða sum eitt vælferðarsamfelag.

Javnaðarflokkurin

tyðandi leiklut

Harafturimóti helt hann tað vera rættari at brúka hetta heitið um Norðurlond og her eisini Føroyar, hóast eisini her liggur nógv á láni, til rokkið er heilt á mál.

-Og í royndunum at gera Føroyar til eitt vælferðarsamfelag hevur javnaðarflokkurin verið ein av undangonguflokkunum, fyrst við pensiónslógunum í 1958, síðani við skipanini um heimahjálpi í 1971, skipanini við dagpengum í 1978 og seinast skipini við arbeiðsloysisskipan í 1992. Hesar skipanir eru nakrir av grundstøðunum undir vælferðarsamfelagnum Føroyar.

Andreas Petersen vísti tí á, at øll hesi rættindini vóru ikki vunnin uttan svørðslag. Allir flokkar uttan júst javnaðarflokkurin vóru í móti eina arbeiðsloysisskipan. Grundgevingin var tann, at hetta var nakað óføroyskt og fremmant.

-Eg kann bert siga, at var arbeiðsloysisskipanin ikki akomin, so hevði tað endað við eina fullkomnari katastrofu fyri allt landið.

Men hóast nógvir lunnar eru lagdir undir vælferðarsamfelagið Føroyar, so stendur tað enn ikki á einum nógv tryggum stóði. Enn finnst stórir manglar í samfelagnum, og tað vóru hesar, sum fyrrverandi heilsu- og almannamálaráðharrin helt, at javnaðarflokkurin og aðrir flokkar nú mugu til at taka í ramasta álvara og gera nakað við.

Pensiónirnar afturúrsgladdar

Talan er serliga um eldraðkið, har vit fyri tað fyrsta ikki hava eina nýttandi pensiónsskipan. Vit eru totalt afturúrsgladd á hesum øki.

Verandi pensión er alt ov lítið til at kunna liva av, tá hugsað verður um, at hesi fólk mangan hava forpliktisi, sum kosta. Andreas Petersen mælti javnaðarflokkinum til at vera við til at bøta um hetta við eitt nú at regulera pensiónirnar. Tær hava ikki verið reguleraðar síðani 1993.

Andreas Petersen vísti á, at tey gomlu hava stríðst fyri at byggja hetta samfelagið upp. Tey - eitt nú fiskafólkið - hava ikki havt møguleika at leggja nakað til síðis til aldurdómin, og

tí má tað vera okkara uppgáva at tryggja, at tey fáa sítt á ellisárum.

Mangla stovnspláss

Andreas Petersen vísti síðani á stóra tørvun á stovnsplássum. Tørvurin er fleiri hundrad nýggj stovnspláss.

-Tað er einki minni enn ein óverdug viðferð, sum hesi gomlu fáa frá tí sama samfelag, ið tey hava halgað sítt liv til. Tey eru í dag kastibløkur millum sjúkrahús øðrumegin og heim og stovnar hinumegin. Mong

teirra eiga sín sjálvsagda rætt til at liva síni seinastu ár á einum røktarheimi, har tey fáa ta hjálpi og tann stuðul, ið tey hava tørv á.

Andreas Petersen helt støðuna í Føroyum á hesum økinum verða nógv verri enn í hinum Norðurlondunum.

Niðurstøða hansara var tí henda:

-Hækkjið pensiónirnar til teirra, sum ikki hava annað at dúva upp á ellisárum, og fáið fleiri stovnspláss kring landið, helst sambyli.

Andreas Petersen gjørdi vart við støðuna hjá pensionistunum og teimum eldru men royndi samtíðis at sissa tey mongu, sum ræðast pensiónsbumbuna. Myndir Áki Bertholdsen

